

VETO

Leuvens Studentenweekblad
Jaargang 14, '87-'88
Nr. 8, dd. 16 november 1987
ISSN: 0773-5162

Leuvense Overkoepelende Kringorganisatie
Verantw. Uitg.: Didier Wijnaerts
s Meiersstraat 5, 3000 Leuven
Tel. 016/22.44.38

Groucho

Oeps. Weer een gewild zetfoutje. Bovenstaand titeltje doet je zeker denken aan de besnorde Marx-brother. Op bladzijde 6 gaat het over een echte Marx-brother: Alexander Groucho, tweede sekretaris van de Sovjet-russische ambassade in Brussel. Volgende week komen de Yankees, en onze lotgevallen in de Brusselse ambassade, aan de beurt.

DE KIJKER MAAKT ZIJN EIGEN PROGRAMMA



Kwastix

Kwastix? Klasfix? Mastix? Kwistax? 3 van de bovenstaande namen figureren in de nieuwste Asterix. De andere naam staat garant voor strobalen, nadarafsluizingen, heimen en builen. Uitleg en tekst op pagina 7.

Realiteit

Over woord en realiteit konden we u al boeiend onderhouden. Over beeld en realiteit nu ook. Echt waar. Vergewis u ervan op pagina 4.

Poëzie

Weer een festival/ Een Europees geval/ Op pagina 5/ Dichten wij u stijl. Van dinsdag 17 tot zondag 22 november klinkt in alle toonaarden de poëzie doorheen deze stad. Rond het thema *de dichter en zijn lezer*, tot u geen gedicht meer horen kan.

Professor Droste over Taal en Denken

“Religie kon nooit uitgedacht zijn door een computer”

Het moet zowat sinds de verschijning van het boek *Gödel, Escher, Bach* (1979) van Douglas Hofstadter zijn dat er een grote publieke belangstelling bestaat voor het onderzoek in verband met het menselijk denken. De disciplines die zich met onze schedelinhoud bezighouden, zijn haast niet op te sommen. Het boek van Hofstadter illustreert deze wijdeloepige overigens perfect: de auteur jongleert er met wiskunde en met muziektheorie, met filologie en biologie, met computertheorie, Artificiële Intelligentie en psychologie. Een boeiende, maar tegelijk verwarrende cocktail (literair en stilistisch valt er op het werk overigens heel wat af te dingen).

Hoedanoek: één van de kernproblemen die Hofstadter in zijn boek aanraakt – en blijbaar is dat nog steeds een “hot item” – handelt over de kracht van het menselijk denken en over de mate waarin dit denken door een vorm van kunstmatige intelligentie (computers en expertsystemen) kan geëvenaard worden. Hofstadter spekuileert: “Het kan”.

Is de mens dan een gesofisticeerde computer van vlees en bloed? Dat is alvast niet de mening van Professor Flip Droste, die volgende donderdag in het tweede deel van zijn Universitaire Conferentie zijn visie op deze en aanverwante problemen zal uiteenzetten. Drostes boek *Voor de spiegel van het denken* is trouwens net van de *Universitaire Pers* gerold. Zijn uitgangspunt is taal filosofisch: *Voor de spiegel van het denken* handelt over Taal en Denken en over de manier waarop de natuurlijke taal een rol speelt in het denken en vice versa. Droste verdedigt de stelling dat de natuurlijke taal een noodzakelijke voorwaarde is om te kunnen redeneren: logische argumentaties opbouwen, gedachten op een gestructureerde manier aan mekaar koppelen zodanig dat dit leidt tot een logische conclusie; dat kan alleen via de taal. Via de taal denken we op hoog niveau.

Veto: U beschouwt de natuurlijke taal als de belangrijkste denkkode en als de enige code die ook bij het redeneren te pas komt. Is dat cultureel of structureel?

Droste: «Ik denk dat dat het evolutieve eindpunt van de mens is. Anders gesteld: de taal is nu eenmaal het meest karakteristieke middel waarmee we onszelf in stand houden. En de taal heeft zich ontwikkeld tot een systeem dat zich bij uitstek leent voor het ontwikkelen van nogal complexe redeneerketens. Ik zou het nog anders kunnen stellen: in een droom heb je een reeks ideeën die met elkaar verbonden zijn en die toch een soort gesloten verhaal vormen. Hoe is het nu als je niet droomt en er zich toch gedachten ontwikkelen? Ik denk dat die gedachten zich dan anders ontwikkelen dan in de droom, namelijk als een soort keten met een vrij sterke inwendige logica en inwendige consistentie. Zodra dat denken een communicatieve waarde krijgt, ga je krachtens je opvoeding en krachtens de cultuur waarin je leeft dat

dromende denken omzetten in een logisch-kausaal denken. Al kommunicerend leer je dus een zekere orde aan te brengen in je ideeën. Bij dat aanbrengen van orde word je op schitterende wijze geholpen door de structuur die aan de natuurlijke taal eigen is.»

«In de natuurlijke taal ga je normaliter van iets bekend naar iets onbekend. In de uiting: “Dat huis daar is nodig aan een opknappertoe” is “dat huis, daar” de bekende informatie en “is nodig aan een opknappertoe” de onbekende informatie. Die hele uiting wordt dan geïntegreerd en wordt dan bekend. In de volgende zin kun je dan weer onbekende informatie toevoegen: “Wat mij stoort, is dat dat dak helemaal niet goed is.” En zo kun je verder gaan. Dat wil dus zeggen dat je op deze manier van schakeltje naar schakeltje wandelt, om een heel complex idee aan de ander over te brengen. Het is met name de taal zelf, die de mogelijkheid biedt om op deze manier een soort breiwerkje te maken, waarin het ene keurig in het andere schakelt.»

Analogisch

Veto: Maar die ‘kommunikatieve’ functie die u de natuurlijke taal toeschrijft, is een vorm van utilitaire communicatie. Bestaat er ook niet een soort artistieke communicatie die misschien nog belangrijker is?

Droste: «Ja. Kijk: in de kognitieve psychologie heb je twee richtingen. De ene richting zegt: het denken berust op één specifieke taal, de ‘language of thought’. Dat is een soort logica. De andere opvatting zegt: we moeten tenminste twee typen codes onderscheiden. Enerzijds de code zoals die in de natuurlijke taal tot uitdrukking komt en die heb ik wel eens de lineaire code genoemd, en anderzijds de analogische code. Een voorbeeld van de analogische code: je kunt het beeld van je vader, je moeder, je vriend of vriendin foutloos oproepen.»

«Deze code speelt voor de architect bijvoorbeeld een zeer grote rol. Als die iets wil ontwerpen, dan maakt hij een model, een prefiguratief model. Maar de architect die scheppend bezig is, denkt natuurlijk niet in een logische keten, zoals in het talig denken. Een architect denkt in de eerste plaats in ruimten en vlakken. Ook daarbij ben je natuurlijk

gebonden aan een kode want het is niet zo dat de ene architect totaal anders denkt dan de andere architect. Van groot belang hierbij zijn bijvoorbeeld de uitvoeringsmodaliteiten, dat is het plan van aktie dat gebaseerd is op je model. Met andere woorden: je kunt als architect denken in lijnen en vlakken, maar als komponist zou je dat niet kunnen. Als komponist denk je natuurlijk in klankreeksen. Daarbij is de uiteindelijke uitvoering ook weer bepalend voor het model dat je gaat opstellen. Ik onderscheid daarom twee hoofdkategorieën: enerzijds de analoge modellen, die statisch van aard zijn, en anderzijds de lineaire modellen. Als je architectonisch denkt, ontwerp je in eerste instantie toch ‘totale beelden’, die niet zozeer hun kwaliteit ontleen aan de reeksvorming, maar wel aan de totaliteit.»

Mens gedacht

Veto: Computers kunnen volgens u de mens niet evenaren omdat ze niet associatief kunnen denken.

Droste: «Omdat ze niet lateraal kunnen denken, ja. Er komt bovendien nog iets bij: denken is niet alleen een kwestie van

Vervolg op p.5



Flip Droste: “Een mens denkt niet, hij wordt gedacht” (Foto Luc Dengis)

Alma-schotels 12 fr duurder?

Studentenjobs verliezen aantrekkingskracht

Reeds in de loop van de vakantie werd bekendgemaakt dat de zogenaamde twee-uren-regel per 1 oktober 1987 zou worden afgeschaft. Zijn jarenoude eis van de vakbonden werd plots realiteit. Via studentenvoorzieningen werd bij de ministerraad aangevraagd om een uitzonderingsmaatregel voor de universitaire instellingen, omdat ook reeds in andere geledingen van het onderwijs deze uitzondering werd toegekend. Doch de ministerraad van 6 november – de laatste van de regering Martens VI – is hierop niet ingegaan. Student of niet: op lange termijn zijn we allemaal de peer. Leest u vooral verder...

De twee-uren-regel moet gekaderd worden in de onderwerping van werkeverers en werknemers aan de sociale zekerheid. In het verleden werden werknemers, die 2 uur per dag of minder waren tewerkgesteld, aan de betaling van sociale zekerheid onttrokken.

Dit leidde uiteraard tot heel wat misbruiken. In de schoonmaak, distributie- en horekasektor en bij de beoefenaars van vrije beroepen (voor hun sekretarissen) werden halfzijdig of zelfs voltijdse jobs opgesplitst in een veelheid van 2-uren jobs. Zo ontsnapte men aan de betaling van de werkgeversbijdrage.

Het waren dan ook de vakbonden die, sinds 1979 al, heftig tegen deze regeling

protesteerden. En ze hebben het uiteindelijk gehaald: per 1 oktober werd de regel afgeschaft.

Uitzondering

Naast al die misbruikers waren er echter ook instellingen die zich strikt aan de vastgestelde normen hielden. De KUL en Alma bijvoorbeeld namen onder deze regeling heel wat jobstudenten aan. Tot grote tevredenheid van beide partijen: studenten verdienden een centje bij, de instellingen kwamen er goedkoper van af.

Paniek alom dus, toen de afschaffing van deze maatregel bekend werd. Vanuit de verontrustende vaststelling dat het

nieuwe KB een grote budgettaire weerslag zou hebben, diende men een aanvraag in bij de ministerraad om vooralsnog een uitzondering te maken. Dit werd gemotiveerd met het feit dat reeds in andere geledingen van het onderwijs een dergelijke uitzondering werd toegestaan.

Maar niet alleen de eerlijke, ook de oneerlijke toepassers van de vroegere twee-uren-regel tekenden protest aan tegen het nieuwe KB, met name de horekasektor. En dit speelde bij de uiteindelijke beslissing van de ministerraad duidelijk mee. Vooral onder druk van de liberale fractie, die de middenstanders vlak voor de verkiezingen niet wou achteruistellen door een uitzondering te maken voor onderwijsinstellingen, werd de aanvraag tot uitzondering uiteindelijk afgewezen.

Studenten

Veel studenten hebben in het verleden onder dit statuut een job tijdens het jaar aangenomen. Dat dit nu onmogelijk wordt gemaakt, komt de student uiteindelijk ten goede. De werkgever dient hem nu te kontrakteren, waardoor hij een aantal rechten verwerft: vakantiegeld, verzekering tegen loonverlies ingeval van ziekte. Bovendien wordt vanaf de leeftijd van 20 jaar de gepresteerde arbeid in rekening gebracht voor het bepalen van het pensioen, en heeft de student na een ononderbroken tewerkstelling van 5 maanden recht op een eindejaarspremie.

Vervolg op p. 3

lezersbrieven

Alle lezersreacties kunnen bezorgd worden op het redaktiesekretariaat in de 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven.

De brieven moeten betrekking hebben op in Veto behandelde onderwerpen of op Leuvense (studenten)actualiteit, en ondertekend zijn met naam, studiejaar en adres. Wie liever niet heeft dat zijn naam gepubliceerd wordt, moet dit duidelijk motiveren.

Brieven die langer zijn dan 25 regels van 68 aanslagen (spaties inbegrepen; dit komt overeen met ca. 1 getikte blz. met een dubbele interlinie) worden in principe ingekort. Behoudens deze restrictie worden brieven geplaatst zoals ze ons bereiken.

Protea

Geschikt lezen we het proza van Buysse, Willemse en De Witte in Veto nr. 7. Met fluwelens handschoenen, doch vastberaden verdedigden ze immers allen een afgrijpswekkend regime.

We argumenteren:
- Op jacht naar superwinsten deden de blanke kolonisten ook Zuid-Afrika aan. Vandaag houden de blanken deze winsten uit Zuid-Afrika stevig in handen door middel van een staatsysteem waarin 75 % van de mensen van alle rechten ontdoed worden. Onder de financiers van de wapens waarmee dit terreuregime zich in stand houdt, behoort onder andere A. Vlerick, voorzitter van Protea, ex-CVP minister en voorzitter van de Kredietbank (derde grootste lener aan Zuid-Afrika; de opbrengst van één op zestien Krügeraards

gaat rechtstreeks naar het Zuidafrikaans leger). Spreken van een "dialoog" (sic) met een regime waar alleen het geluid van de wapens het haalt, getuigt van een cynische sympathie voor de dictatuur in Azanië.

- Dat dezelfde mensen ook in België hun best doen om hun winsten te beveiligen hoeft ons dan ook niet te verwonderen. Zo is de CVP-PVV regering erin geslaagd de laatste zes jaar de brutowinsten van de grote bedrijven te doen stijgen met 145 % (jaarverslag Nationale Bank 1986, pag. 99). De balans voor de bevolking is even glansrijk, maar dan in omgekeerde zin: 15 % inlevering op de koopkracht. Dit beleid kan men maar blijven verdedigen als men weerloze mensen als zondebok zoekt en ondemocratische methoden gebruikt. Zo schold PSC minister Michel van Binnenlandse Zaken onlangs de immigranten uit voor barbaren, te vergelijken met de invalende horden in het Romeinse Rijk (Eksklusief p. 58). En Brussel wordt de Kleine Apartheid van België: 25 % van de volwassenen hebben er niet eens stemrecht. Vanuit haar fundamenteel democratische opstelling schrijft de PVDA in haar programma het ordewoord stemrecht voor de gastarbeiders omdat alle mensen gelijk zijn; omdat algemeen stemrecht de basis is van de democratie; omdat zij als gastarbeiders mee de rijkdom van België voortbrengen en belastingen en sociale zekerheid betalen; omdat de gastarbeiders zich slechts kunnen verweren tegen racisme als ze over volledige politieke rechten beschikken (PVDA gemeentelijk programma 1982, p. 33).

- Vanuit dezelfde democratische opstelling zijn we inderdaad niet steeds in

overeenstemming met de feodaal-hiërarchische structuren in de "K" van "KUL", maar de democratische "K" van volksKerk in Nicaragua kan op onze steun rekenen (Internationale Solidariteit: Nicaragua nr. 6, p. 35).

Namens MLB
Bart Capéau

Nvdr: polemiek gestolen

SDI

In uw Veto van 9 november laatstleden publiceerde U een interview met Prof. R. Coussement, en een begeleidende tekst van Lode Desmet en Geert Coene: "Over een verkeerd begrepen loyaliteit" (p. 4). Daarin schrijft U letterlijk: "Hetzelfde gevoel van achterdocht troffen we ook aan bij de assistenten en de wetenschappelijke medewerkers van Professor Coussement. Ze waren niet bereid zich openlijk door Veto te laten benaderen." (einde citaat).

Dit citaat is zeker niet juist, en wijst ofwel op nonchalance, ofwel op kwade wil vanwege Uw journalisten. Professor Coussement heeft drie assistenten en/of wetenschappelijke medewerkers die rechtstreeks met hem samenwerken. Geen van deze drie is ooit door Veto benaderd, noch telefonisch, noch via een brief, noch via een bericht op ons bureel. Dat wij op het ogenblik van Uw bezoek niet aanwezig waren in het IKS, is zuiver toevallig en te wijten aan het voorbereiden van een experiment aan het cyclotron te Louvain-la-Neuve.

Guy Scheveneels
Frank Hardeman
Gerda Neyens
rechtstreekse medewerkers
van Prof. R. Coussement

Nvdr: Prof. Coussement is de directeur van het hele Instituut voor Kern-

Stralingsfysica. Met "de assistenten en wetenschappelijke medewerkers van Prof. Coussement" verwezen wij dan ook naar alle personen daar werkzaam.

11.11.11

In naam van 11-11-11-Leuvense Studenten wenssen we te reageren op het commentaar van Veto bij de foto's naar aanleiding van de 11-11-11-campagne (in Veto nr. 6). Vooreerst willen wij hierbij duidelijk stellen dat de verantwoordelijkheid voor de commentaar bij de foto met rektor Dillemans volledig bij Veto ligt. Wij voelen ons hierbij gebruikt als middel om persoonlijke anti-Dillemansgevoelens van een Veto-medewerker te uiten.

De informatie over de 11-11-11-campagne in Veto nr. 7 vonden we al heel wat beter. Wel spijtig dat dit niet een weekje vroeger kon worden gepubliceerd. Enkel een tendentieuze commentaar tijdens de actieweek en echte informatie over de campagne na de actieweek van de Leuvense studenten laat ons dan ook met een onvoldaan gevoel achter.

Namens 11-11-11-studenten
5 namen

Nvdr: Dat de informatie over 11.11.11 een week te laat kwam is geen kwaad, maar een onvolkomenheid in onze planning. Wij zijn tenslotte ook maar vrijwilligers...

Vredesbeweging

In Veto nr. 6 (lezersbrief) stelt Paul De Munter dat de vredesproblematiek en de Nicaragua-problematiek van elkaar gescheiden moeten blijven. Bovendien

wordt de Nicaraguaanse revolutie afgedaan als iets vrij banaals, wat een lichte vooruitgang voor het volk heeft meegebracht. Nochtans werd een sprong voorwaarts verricht op alle vlakken in Nicaragua. De grond werd herverdeeld onder de arme boeren en het analafetisme werd op acht jaar tijd teruggedrongen van 55 tot 13 %. Het onderwijs is nu gericht op de echte noden van het volk: landbouw, volksgezondheid, ... en niet meer op het vormen van kaders in dienst van de multinationals. Gezondheidszorg is bijna gratis, en ook op het platteland georganiseerd. De overgang van curatieve naar preventieve geneeskunde is merkwaardig, waardoor de kindersterfte met 1/3 is teruggelopen op 6 jaar tijd. Dit is niet het gevolg van een banale overgang maar van een fundamentele anti-imperialistische revolutie. Nicaragua en de andere derde-wereldlanden strijden dagelijks tegen de supermachten die hun uitbuiten. Hun strijd op leven en dood toont de vredesbeweging waar het in feite om gaat: de drang naar wereldoverheersing van de supermachten en de macht van de economische monopolies die zich op de winstgevendende oorlogsindustrie storten hebben een dubbel zwaard van Damocles gecreëerd; de schuldenlast boven het hoofd van de derde wereld en de dreiging van een vernietigende oorlog boven het onze. Om die reden zijn Nicaragua en de anti-imperialistische bevrijdingsbewegingen van de derde wereld de voorname bondgenoten van de vredesbeweging. Dat heeft Nicaragua met de vredesbeweging te maken.

Wim Arras

SCHRIJFT U?
Veto zoekt
redactionele medewerkers

Jaar van het milieu

Vreemde bollen aan en in Alma

"Afvval is grondstof", luidt de slagzin. Hij doet terecht vermoeden dat het gaat om een campagne rondom recyclage. Studenten die regelmatig in Alma 2 eten hebben het pamflet wellicht al in handen gehad en als je er langs rijdt springen ze dadelijk in het oog: de bollenparken. Het gaat om een initiatief van de Openbare Vlaamse Afval Maatschappij (Ovam) in samenwerking met de stad Leuven. De sensibilisering is in handen van Intermedium, maar naar de studententoe verloopt de informatie-doorstroming tamelijk gebrekkig, hoewel zij in Leuven toch een niet te verwaarlozen groep afvalproducteurs vormen. Vandaar...

De 10 miljoen Belgen produceren ieder jaar een afvalberg van 3 miljard kilogram, een enorme hoeveelheid waarbij meteen de vraag rijst: waar moeten we er mee naar toe? Het grootste deel (55 %) van de afvalberg wordt gestort op gekontroleerde stortplaatsen, het huisvuil wordt kleiner gemaakt en volgens speciale technieken begraven. 40 % van het afval wordt verbrand in grote verbrandingsinstallaties, wat het voordeel biedt dat de hoeveelheid afval die gestort moet worden kleiner is. Nadelen echter zijn de vrijkomende verbrandingsgassen en de hoge kostprijs. Slechts 5 % van het huisvuil wordt verwerkt tot kompost of bodemverbeteraar.

Pilootproject

Een andere oplossing, althans voor een groot deel van het afval is recyclage, maar om dat te verwezenlijken moet het



De bollen Gerard!

(Foto Luc Dengts)

afval gescheiden worden en precies dat is de bedoeling van de wijkcontainerparken of bollenparken. De bollen werden ontworpen en geleverd door een privé-firma en de stad Leuven zorgt voor de plaatsing, de ophaling en heeft de opbrengst van herwonnen materiaal. Het gaat hier om een pilootproject; de bollenparken blijven gedurende één jaar staan en in geval van een positieve balans kan men werken aan uitbreiding. Voorlopig blijft Leuven de enige stad in Vlaanderen die over bollenparken beschikt.

De aard van het afval dat men in de bollen kwijt kan is erg verschillend, evenals de bestemming ervan. Voor glas en papier is die wellicht bekend. Iedereen heeft waarschijnlijk al voor een of andere jeugdbeweging oud papier rondgehaald waarvan kringlooppapier en gedeeltelijk ook krantenpapier gemaakt wordt.

Bij de glascontainers is het enige verschil tegenover vroeger dat wit en gekleurd glas afzonderlijk verzameld wordt omdat men anders bij menging onzuiverheden krijgt waardoor de kwaliteit vermindert. Het recycleren van plastic daarentegen is nog altijd een probleem omdat vanwege de vele verschillende soorten het herwerkte mate-

riaal veel te broos is. Het plastic wordt daarom voorlopig opgeslagen tot men een geschikte herwerkingsmethode vindt.

Batterijen

Ook het tin en ijzer waaruit blik bestaat kan, mits voldoende zuiverheid, gemakkelijk herwonnen worden. Hetzelfde geldt voor het metaal van batterijen (kwik en in sommige gevallen zilver) maar het verzamelen van batterijen is vooral belangrijk om te voorkomen dat het kwik in het milieu terecht komt, aangezien het een zeer gevaarlijke stof is die het zenuwstelsel van mens en dier aantast.

Het project van de wijkcontainerparken of de bollenparken biedt echter slechts een gedeeltelijke oplossing (men kan nog niet met alle soorten afval in de bollen terecht) voor één van de vele zaken die er mislopen met ons milieu. Om aan al die verschillende problemen eens de nodige aandacht te kunnen besteden werd het jaar 1987 uitgeroepen tot het Europees Jaar van het Leefmilieu. Door mee te werken aan de recyclage kan Jan met de Pet de steeds voortschrijdende milieuvervinging een beetje tegenhouden, maar de grote taak ligt ongetwijfeld bij de industriële bedrij-

ven. Afwachten wat zij terecht brengen van de goede voornemens die ze hebben voor het jaar van het leefmilieu.

Lieve Pultau

Veto, jaargang 14 nr. 8 dd. 16 november 1987

Redactieadres: 's Meiersstraat 5, 3000 Leuven (016/22.44.38)

Hoofdredactie: Geert Coene

Redaktiesekretaris: Didier Wijnants

Redactie: Lode Desmet, Carla Rosseels, Marc Sys, Jan Van der Linden, Koen Van Mutylem

Doka: Filip Dutoit, Alain d'Hooghe, Geert Van Doorselaere

Lay-out en vormgeving: Geert Coene, Lut De Boel, Hilde Descamp, Lode Desmet, Marc Heeren, Jan Huyse, Jan Huyzentruyt, Luc Janssens, Carla Rosseels, Marc Sys, Jan Van der Linden, Koen Van Mutylem, Didier Wijnants

Tekeningen: Urbis

Medewerkers: Lut De Boel, Luc Janssens, Trui Moerkerke, Erik Paredis, Johan Reyniers, Jan Van den Bulck, Claudia Van de Velde, Geert Van Eekert, Herwig Willaert

Eindredactie: Trui Moerkerke, Claudia Van de Velde

Oplage: 8000 exemplaren

Zetwerk: Alfaset Leuven

Drukkerij: Rotatyp Brussel

Abonnementen: Studenten: 250,-; niet-studenten: 300,-; steun vanaf 600,-; over te schrijven op rek. nr. 001-0959719-77

Agenda en Ad Valvas: ten laatste donderdag voor verschijnen om 14.00 uur op het redactieadres bezorgen

Redactievergadering: iedere vrijdagmiddag om 15.00 uur



Verslagen Akademische Raad

Over Exkens en...

Kulak

Vorige week maandag en 12 oktober vergaderde de Akademische Raad (AR). De AR is, naast de Raad van Beheer, het hoogste bestuursorgaan aan de KUL en houdt zich ledig met het uitstippelen van de inhoudelijke beleidslijnen. Voor de studenten zitten dit jaar op AR Carl Steyaerts, Wouter Gevaerts (positieve wetenschappen), Paul Vandeput en Erik Paredis (humane wetenschappen).

Hoewel op 12 oktober het academiejaar nog maar net begonnen was, stonden toch al enkele aanvragen tot verandering van het examenreglement op de agenda.

De eerste vraag kwam van de fakulteit geneeskunde. Dekaan Casteels stelde voor de vooreksamen (of paaseksamen) in de eerste kandidatuur geneeskunde altijd te organiseren tijdens de derde week van maart, of dat nu onder de paasvakantie valt of niet. Om de normale duur van het tweede semester te handhaven, zou ter compensatie de paasvakantie met één week verminderd worden. Voor de studenten moet dit een betere studieplanning mogelijk maken doordat zij meer tijd hebben tussen de vooreksamen en de eerste zitting. De studentenvertegenwoordiging wierp echter op dat door de spreiding van de examens de studiedruk zou verhogen en de examenstress nog vroeger zou beginnen. Bovendien is er geen blokvoorzien voor de vooreksamen. In de Kulak, waar een analogo systeem bestaat, is dat wel het geval. De Raad nam het voorstel toch aan. Aan de fakulteit geneeskunde om te beslissen of een blokvoorziening wordt ingesteld...

Vooruitdenken

Een tweede voorstel tot wijziging van het examenreglement kwam van de rektor zelf. Hij stelde voor de vrijstellingen voor een bisjaar van 14 naar 12 op 20 te brengen. Op die manier zou Leuven hetzelfde vrijstellingsstelsel krijgen als de andere universiteiten en bovendien zou de wijziging passen in een verandering van de wetgeving op de academische graden in de richting van een kredietpuntensysteem. De studenten, gesteund door verschillende deka-

nen, pleitten evenwel voor het behoud van de 14 op 20. De reden daarvan is vooral "psychologisch". Wanneer op een examen een student zijn stof redelijk kent, kan de prof oordelen dat die student voor tweede zit - maar daarom nog niet voor een bisjaar - een vrijstelling verdient. Door die verandering in kwoteerdrad zou meteen ook het globale percentage dalen... en de tweede vereiste voor vrijstellingen in een bisjaar, namelijk "de helft van de punten halen", zou ook moeilijker bereikbaar worden. Trouwens, door dit psychologische effect zouden ook het aantal onderscheidingen dalen. De Raad bleek uiteindelijk akkoord te gaan met deze zienswijze en het voorstel werd voorlopig afgevoerd.

Het volgende agendapunt betrof de installatie van het internationale programma "M.A. in European Studies". Bedoeling van dit soort programma's - er zijn er al enkele en er staan er nog op stapel - is buitenlandse, liefst Amerikaanse studenten, aantrekken. Alhoewel dit programma het resultaat zou zijn van "intensief overleg" bleek op de Raad zelf dat men gewoon vergeten is om één van de belangrijkste aspecten van de Europese cultuur, de filosofie en de theologie in het programma in te bouwen. Om zulke fouten te vermijden stelden de studenten voor om eerst algemene richtlijnen uit te werken voor derde cyclusprogramma's en daarna over te gaan tot de concrete invulling. Met de verschillende bezwaren werd evenwel geen rekening gehouden en het programma wordt opgestart, of zoals vice-rektor Deruyterre na de vergadering zei: "Wij bewonderen het idealisme van de studenten in zo'n zaken, maar de universiteit moet vooruitdenken". Ondertussen worden de eerste brochures al verdeeld in de USA, met het programma in zijn oorspronkelijke vorm.

Dreiging

Op 9 november vergaderde de AR over de tweede keer dit academiejaar. Op de agenda stonden een aantal interessante punten, maar ook de bespreking van de verslagen van het Bureau van Akademische Raad (BAR) was niet mis. We vernamen onder andere da. er momenteel 3.600 studenten zijn in Economische en Toegepaste Economische Wetenschappen (ETEW) (ongeveer 200

meer dan vorig jaar). Een aantal profen lijkt de druk niet meer aan te kunnen en voor het volgend academiejaar dreigt men in ETEW met (in volgorde van belangrijkheid): een totale stop op nieuwe studenten (numerus clausus) of een ingangsexamen of een 'verkennen-de' prof bij de abiturientendagen (die dan later als selektierend gebruikt zou worden) of het voeren van negatieve reclame. Een tweede opmerkelijk nieuwtje: het BAR stelt voor om, wanneer de index 2,5 % bereikt, de inschrijvingsgelden opnieuw te verhogen. Binnen de Vlaamse Interuniversitaire Raad wil men zelfs al bij 2 % verhogen. "Deze politiek van aanpassing aan de levensduur is toch logisch, niet?", aldus Dillemans.

Bevoegdheden

De agenda dan. De rektor bleek een nota geschreven te hebben over studentenbegeleiding. De idee achter de nota was het probleem van studentenbegeleiding (monitoraten, repetitoren tetsbegeleiding...) globaal te bekijken. Het advies van de AR zou dan toevertrouwd worden aan de Onderwijsraad (OR). Maar binnen de OR, waarvan Dillemans ook voorzitter is, is net een werkgroep Studentenbegeleiding gestart, met de uitdrukkelijke bedoeling om advies uit te brengen aan de AR. De studentenvertegenwoordiging vond dat enkel die laatste weg de juiste was, vooral omdat de Onderwijsraad precies geïnteresseerd is met de bedoeling adviezen te geven aan de AR en niet omgekeerd. Uiteindelijk was het niet duidelijk wat er met de nota zou gebeuren.

Hetzelfde probleem van bevoegdheidsverdeling kwam even later opnieuw aan bod, ditmaal naar aanleiding van een nota waarin Dillemans een voorstel formuleert voor een polyvalente kandidatuur rechten. Dekaan Blanpain wil dat de getigende kanalen gerespecteerd worden en dat eerst het advies van zijn fakulteit ingewonnen wordt. Trouwens, binnen de OR is nu ook een werkgroep Polyvalente Kandidaturen opgericht en rond januari zal haar voorstel naar de fakulteiten gaan. Daarna wordt het besproken in de AR.

De polyvalente kandidaturen kwamen ook ter sprake bij het agendapunt over de onderwijsbevoegdheid van de Kulak. De Kulak bestaat nu 22 jaar en men moet zich nu maar eens bezinnen over welke richting men met Kortrijk uit wil. De Raad werkte de volgende beleidslijnen uit:

1. De Kulak is een geslaagd project, dus houden zo;
2. In Vlaanderen mag er geen verdere

uitzetting van de 2de cyclus (licenties) komen, dus ook niet in Kortrijk (idem voor Ufsal, LUC...);

3. Onderwijsinstellingen met enkel kandidatuuronderwijs kunnen zich slechts handhaven als ze verbonden zijn met een volledige universiteit (waar aan onderzoek gedaan wordt). Voor de Kulak is dat al zo en dat zou ook moeten gelden voor andere kandidaatsinstellingen;

4. De Kulak moet kunnen inspelen op actuele behoeften. Dat vereist flexibiliteit in programma's. Nu is er bijvoorbeeld behoefte aan economen. De vraag is dan: hoe kan de Kulak een antwoord geven aan die behoefte? Voorlopig werd een commissie opgericht om de problematiek te onderzoeken.

Grappes

Voor studenten die aan een tweede diploma beginnen en theoretisch in aanmerking komen voor een toelage van de Vlaamse Gemeenschap, mochten ze eerstejaars geweest zijn, is het volgende interessant: na een experiment van 2 jaar heeft de universiteit besloten een studiefonds op te richten voor die studenten. Het geld zou vooral moeten komen van vrijgevege Alumni. Tekorten worden gefinancierd door de KU Leuven zelf. Maar er is een probleem: voorlopig zijn er 50 leningen voorzien en er zijn zo'n 3000 studenten die aan een tweede diploma beginnen.

Op het einde van de vergadering brachten de studenten nog een vrij belangrijk variapunt aan. In vorige Veto's werd al bericht dat in Rechten (naar aanleiding van het invoeren van lessen op zaterdag) en in L & W (naar aanleiding van de tetsproblematiek) verschillende keren betwisting gezeten is over de bevoegdheid van het Bureau van de Fakulteitsraad. Kan een beslissing, door het Bureau genomen, nog teniet gedaan worden door de Fakulteitsraad? Volgens de studenten kan dat wel. De Juridische Dienst van de KUL bevestigde dat standpunt, alleen wilden ze het niet op papier zetten omdat dat toekomt aan de AR. De rektor beloofde dat de AR de volgende keer uitspraak zal doen.

Ondertussen verklaarde dekaan Blanpain na de vergadering dat hij het onderscheid tussen uuroosters en lessenroosters - het argument om de uiteindelijke beslissing in verband met zaterdaglessen niet bij de Fakulteitsraad te leggen - gewoon uit zijn duim gezogen had! "Het was toch goed verzonnen?" Benieuwd of hij dat in het openbaar, op zijn Fakulteitsraad ook nog durft te beweren... Wie spechte daar weer over de grap van het medebeheer?

Erik Paredis

REDAKTIONEEL

24 Uren

Het is genoegzaam bekend dat je aan grote sportmanifestaties intens veel plezier kan beleven. Een gevoel dat dagnag in je lijf blijft doorzinderen, en waar je later nog week van wordt. We denken hierbij aan diepe gevoelens, jezelf kunnen zijn samen met al die andere supporters, huilen en opgelucht lachen, in groep op zoek naar dat wat je zo gelukkig zou kunnen maken. Het zal niet anders zijn wanneer binnenkort, ter afsluiting van de 24 Uren Loop, weerom het mooie *Charlots of Fire* van Vangels over het Sportkot zal waaien, en in de flakkering van honderden kleine toortsen een ereronde wordt afgelegd. Het hart kan dan tevreden zijn.

Noem het een bevrediging van oerinstincten. In vreugde, maar ook in verdriet, samen die eenheid te kunnen vormen die het leven zinvol maakt: de supporterschare van *familie-ploeg* Sint-Truiden, België als één man achter steelploeg-opper William van Dijk, daar onder de bomen van het Sportkot studenten zijn van deze universiteit. Maar tegelijk met dit beeld duikt er ook een ander op. Dat van een groepje saaiere kerels, gaande van zo jong als 25 tot een stuk over de 60, de voeten geplaat in het krijt van de zijlijn van het oefenveld van god-weet-welke eerste klasse voetbalploeg. Hun klub is hun leven, van die mensen, bij wie de match van de zondag beslist over leven of dood voor die week. Zij zijn de echte supporters, ééngeworden met twee vaste kleuren en de wisselende namen van hun idolen.

Ze stralen hetzelfde entoesiasme uit als leden van een sekte, als bandarbeiders of als vakidieten. Het zijn mensen die denken, of gedwongen worden te denken dat in het leven slechts één keuze moet gemaakt worden, en alsof dat eerste nog niet erg genoeg zou zijn, geloven diezelfde mensen meestal ook dat hun keuze de enige goeie is.

De mens, de student is er moet echter meer zijn dan een trouwe supporter. Het leven duurt langer dan 24 Uren.

Studentenjobs

Vervolg van p. 1

Aan de andere kant houdt het nieuwe KB een bedreiging in voor de toekomst van de jobstudenten. Een werkgroep zal minder vlug geneigd zijn om jobstudenten aan te werven, omdat hij nu ook voor hen sociale zekerheid moet afdragen. De voortdurende wisseling van jobisten is voor zijn administratie een kostenverhogend element. Op termijn zal hij dus voor meer vast personeel kiezen. In de fakulteitsbar van de rechten is dat trouwens al gebeurd.

Kiest een werkgroep toch voor een jobstudent, dan moet ook de student zelf zich van enkele negatieve konsekwenties bewust zijn. De werkgroep zal immers geneigd zijn de student voor een lange periode aan te werven. Dit houdt het gevaar in dat de student de maximumgrens van 60.000 fr overschrijdt, waardoor hij fiscaal niet langer als persoon ten laste kan beschouwd worden. En bovendien impliceert het nieuwe KB dat, wie *tijdens* het jaar ook maar 1 uur in loondienst heeft gewerkt, niet langer in aanmerking kan komen voor de traditionele studentenjob tijdens de vakantie.

Dit laatste probleem stelt zich momenteel binnen Alma. In afwachting van een gunstig antwoord van de ministerraad nam Alma immers tijdens de maand oktober studentenjobisten aan onder de oude regeling. Nu de uitzondering niet is toegekend en het nieuwe KB

in werking treedt per 1 oktober, is Alma verplicht een rechtzetting te doen en de studenten voor oktober een kontrakt te geven. Hierdoor staan die studenten voor een voldongen feit: ze mogen hun vakantiejob vergeten. Binnen Alma en de juridische dienst is men druk doende om voor die gevallen vooralsnog een oplossing te vinden.

Deficit

Maar de problemen binnen Alma zijn groter dan dat. En het zou wel eens goed kunnen dat niet alleen de jobstudent, maar weldra ook elke regelmatige Alma-bezoeker de dupe wordt van de afschaffing van het kuisvrouwenstatuut. Omdat Alma vanaf 1 oktober niet alleen het wettelijk minimumloon moet uitkeren (180 fr, dus 10 fr meer dan vroeger) maar ook sociale zekerheid moet betalen, betekent dit voor 1987 alleen al een onvoorzien meertuitgave van 2,5 miljoen. En voor 1988 zijn de gevolgen nog groter. Juist als gevolg van het krappe financiële keurslijf van de sociale sector, te danken aan de St. Anna-besparingen van Martens VI, zag Alma zich reeds gedwongen een begroting in te dienen met een deficit van 7 miljoen. Als je daarbij de meertuitgave voor 1988 als gevolg van dit nieuwe KB (ongeveer 10 miljoen, of het nu jobstudenten of vaste personeelsleden zijn) meerekent, start Alma in januari 1988 met een deficit van 17 miljoen.



(Foto Archief)

Er is momenteel een werkgroep vanuit de ministerraad opgericht om het probleem verder te analyseren en voorstellen te doen. Maar we moeten sowieso op enige verbetering wachten tot er een nieuwe regering is, onder voorbehoud natuurlijk, gezien de moeilijke voorspelbare aard van de nieuwe coalitie. In ieder geval, als er op geen enkel niveau een concreet engagement wordt geno-

men om deze situatie recht te trekken, dan is de rekensom vlug gemaakt. Als we immers het deficit van Alma gaan opvangen door een stijging van de maaltijdrijzen, betaalt eenieder binnenkort gemiddeld 12 fr meer per schotel. Laten we hopen dat het niet zover komt.

Geert Van Eckert

Wedstrijd Essay

De Universitaire Werkgroep Literatuur en het tijdschrift "Wel" schrijven een literaire wedstrijd uit. Gevraagd wordt een *essay* over een literair onderwerp (auteur, stroming e.d., geen recensie). Het *essay* dient gesteld in behoorlijk Nederlands en heeft een lengte van minimum drie en maximum zes bladzijden machinisch (kwarto). Aan de wedstrijd zijn drie prijzen verbonden: 10.000 fr., 5.000 fr en 3.000 fr. De jury bestaat uit: Dr. Hugo Bousset, Hans Devroe (voorzitter), Jan Staes en prof. Alfred Warrinier. De prijsuitreiking vindt plaats ter gelegenheid van een literaire avond in de lente van 1988.

Voor het volledige reglement en andere inlichtingen: Redaktie Wel, Kapucijnenvoer 67/15 te 3000 Leuven. Wel snel wezen, want de wedstrijd wordt afgesloten op 15 december 1987.

Informatica

Het Dienstencentrum voor Plaatselijk Cultureel Werk vzw, organiseert twee cursussen 'Informatica voor beginners'. Er is een cursus 'elementaire programmeren' (telkens donderdag van 14 tot 16u) en een cursus 'knismaking met de computer' (telkens donderdag van 20 tot 22u). Prijs per cursus (5 lessen): 980 fr. Inlichtingen tijdens de kantooruren: Tienessevest 142, Leuven. Tel. 20.58.56.

Het Domesday Project

“De kijker maakt zijn eigen programma”

In 1086 liet Willem de Veroveraar een staalkaart opstellen van heel Engeland om te getuigen van de rijkdom en de welvaart die twintig jaar van zijn heerschappij voor het land hadden meegebracht. Het werk nam één vol jaar in beslag en de resultaten werden met ganzeveer op perkament geschreven. Nu nog is het *Domesday Project* een rijke informatiebron over het leven in het elfde eeuwse Engeland. Bij de negenhonderdste verjaardag ervan paste volgens de BBC een of andere herdenking, een documentaire bijvoorbeeld. Producent en documentairemaker Peter Armstrong had een beter idee: waarom het project niet overgedaan! En zo geschiedde. Alleen werd het resultaat deze keer genoteerd met behulp van de meest moderne laser- en komputertechnieken, op interactieve beeldplaat.

De omvang van het werk is ronduit verbijsterend. Gedurende ongeveer twee jaar verzamelden in totaal zowat een miljoen Britten gegevens, statistieken en foto's over alle elementen en alle aspecten van heel Engeland. Het resultaat is een beeldplaat, met de omvang van een LP, die echter waanzinnig veel informatie bevat, in de vorm van foto's, tekst en statistische informatie. De plaat omvat 684 megabytes, wat omgerekend voor zo'n duizendvijfhonderd floppy's zou staan. Als je alles zou drukken zou het geheel driehonderd volumes in beslag nemen. Om alles te zien en te lezen wat op de plaat staat, zou je, als je er veertig uur per week aan zou besteden, zeven jaar nodig hebben. Het programma werd geschreven in zestigduizend lijnen. Een groot gedeelte van de informatie bestond uit demografische gegevens voor elke vierkante kilometer van het land. Het verwerken daarvan nam gedurende weken veertig procent van de mainframecapaciteit van de computer van de universiteit van Newcastle in beslag.

Alles wat je nodig hebt om de beeldplaat te bedienen, zoals bleek uit Armstrongs demonstratie op het colloquium over de documentaire, is een computer-muis waarmee je een pijltje over het scherm beweegt. Op die wijze kan je een deel van de kaart van Engeland aanduiden waar je een luchtfoto van wilt of kan je aanduiden welk schilderij je wilt nader wilt bekijken, over welk werktuig je meer uitleg wilt of welke kast in een huis je wilt opendoen enzovoort. Voor eerder wel plaatsje in Engeland kan je het stratenplan vragen, want tot de data behoren ook nog eens twintigduizend kaarten. Op die manier kan je snel een kijkje gaan nemen in de kerk van Exeter.

Het project ontstond in de schoot van de BBC, maar wordt gecommercialiseerd door Philips. Het is de bedoeling dat bibliotheken, scholen, maar ook onder meer toeristische agentschappen, reclamebureaus en prospectiekantoren er gebruik van zullen gaan maken. Jan met de Pet zal moeten hopen dat zijn bibliotheek de plaat en de nodige hardware koopt, want het laatste indrukwekkende getal van het geheel is voorlopig de prijs ervan.

Galerij

Veto: De omvang van dit project is omgelooflijk, en dat allemaal op een schijfje plastic dat je voor een paar frank maakt!

Armstrong: «Opwindend is niet zoezer de grote hoeveelheid informatie die erin zit, als wel het feit dat zeer verschillende zaken die normaal van elkaar gescheiden zijn bij elkaar gebracht zijn. Als je alles wilt weten over één bepaald onderwerp dan kan dat. Je krijgt dan zowel statistische gegevens en tekstuele informatie als foto's, schilderijen en bijvoorbeeld fragmenten uit de literatuur.»

Veto: De plaat bevat enorm veel informatie, maar hoe geraak je daar als gewone gebruiker nog aan?

Armstrong: «Het geheel is zeer ge-

bruiksvriendelijk, je moet bijvoorbeeld maar een woord opgeven en je krijgt een uitgebreid menu van alles dat daarmee te maken heeft. Je kan ook hiërarchisch te werk gaan, maar dat is de saaiste manier: je kiest één onderwerp uit het hoofdmenu en dan daal je altijd verder af tot je uiteindelijk een specifieke keuze moet maken, zoals "geef me de statistieken van het lezersaantal voor die krant in die streek in dat jaar"»

Veto: Is het probleem niet dat er zoveel informatie op staat dat slechts een fractie van de mogelijkheden gebruikt zal worden?

Armstrong: «Inderdaad. Daarom hebben we een 'galerij' opgenomen. Die galerij is een soort mentale kaart van alles wat op de plaat staat. De gebruiker kan er in 'wandelen' en zo onderwerpen ontdekken waaraan hij anders nooit gedacht zou hebben.»

Veto: Waarom nodigt men de maker van een interactieve beeldplaat uit op een colloquium over de documentaire?

Mozart

Armstrong: «Ik heb zelf zeventien jaar documentaires gemaakt op de BBC en ik was een beetje teleurgesteld in het genre. Eerst en vooral heeft een documentaire een zeer kort leven. Een goede film kost een jaar van je leven, maar na één of twee uitzendingen wordt hij nooit meer bekeken. Bovendien blijft televisie een oppervlakkig en beknopt medium. Ik heb een aantal series gemaakt over Ideeën, waarin ik grote figuren als Nietzsche en Wittgenstein belichtte. Zoets vergde altijd veel onderzoekswerk en toch kon ik uiteindelijk slechts een fractie van dat alles op de buis brengen. Dat is frustrerend. Als ik iets zou willen weten over Mozart, dan zou ik alles willen weten, niet alleen een subjectieve samenvatting van een documentairemaker. Waarom zou een televisieprogramma niet even rijk kunnen zijn als een boek of zelfs rijker?! Met Domesday werd dit mogelijk. Als je een beeldplaat zou maken over Mozart zou die alles bevatten: alle gegevens, de muziek, teksten, foto's, interpretaties, alles.»

Veto: Zou men mogen stellen dat de beeldplaat één van de idealen van de documentaire tot vervolmaking brengt, namelijk het pogen de werkelijkheid zelf zo goed mogelijk en in al zijn facetten weer te geven?

Armstrong: «Pas op! Het is heel belangrijk dat je zegt dat het gaat om één van de idealen. Zoms is een documentaire in de eerste plaats artistiek of drukt hij een boodschap uit. In die gevallen blijft de subjectieve betrokkenheid van de maker zeer belangrijk. Maar voor wat je zo kunnen noemen de meer documentariserende documentaires lijkt dit inderdaad het ideale medium.»

Veto: Ook het interactieve van de beeldplaat is een verschil met de gewone documentaire.

Armstrong: «Inderdaad. Het egerde mij vaak aan televisie dat het medium zo lineair is: er is een maker en die bepaalt wat de kijker te zien krijgt en in welke volgorde. Bij de beeldplaat is dat niet zo.



Peter Armstrong: "Waarom zou een televisieprogramma niet even rijk kunnen zijn als een boek, of zelfs rijker? (Foto Luc Dengis)"

De gebruiker maakt hier het programma, hij kiest zelf zijn parcours door het geheel. Dat is zeker een grote vooruitgang. Toch, ik herhaal het, geldt dit niet voor alle vormen van documentaire. Het moet ook mogelijk zijn om gewoon languit te gaan zitten en iemands artistieke creatie te bekijken en ze passief te

ondergaan. Daar kan het belangrijk zijn dat je de kijkers de kans niet geeft om af te wijken. Een interactieve beeldplaat is anders. Het opzet is hetzelfde als bij een tentoonstelling, waar je in kan rondlopen en naar believen dingen kan oppakken en nader bekijken. De volgende keer dat je ze bezoekt zullen weer andere

dingen je aandacht trekken. Dat is het ideaal waarover ik het daarnet had: een programma dat zoveel informatie bevat dat je het keer op keer opnieuw kunt gebruiken en dat toch altijd boeiend en nieuw blijft.»

Jan Van den Bulck

Beeld en Realiteit

De documentaire uit het verdomhoekje

Op zaterdag zeven november vond in het huis der Vlaamse leergangen een colloquium over de documentaire film plaats. Volgens Robert Barsam, van de City University of New York, was dit het eerste initiatief van deze aard ter wereld. Niet minder dan elf sprekers uit acht landen vertolkten hun visie op één van de aspecten van het genre.

Colloquia zijn vaak saai, langdradig en drammerig akademisch. Het grote aantal sprekers en de grote variëteit aan onderwerpen liet dan ook het ergste vermoeden. Alle deelnemers zagen zich echter gedwongen hun discours te beperken tot een half uur. Wat dit eventueel deed verloren gaan aan academische diepgang werd ruimschoots teruggewonnen aan duidelijkheid en aan het niet-afnemen van het publiek. Dit, samen met het grote aantal nationaliteiten dat vertegenwoordigd was op het spreekgestoelte en het feit dat het om het eerste initiatief op dit gebied ging, mag al gelden als een hele prestatie.

Tema van het colloquium was de relatie tussen het (documentaire) beeld en de realiteit, een relatie die voor veel filmtheoretici problematisch is. Elk filmisch beeld is immers het produkt van montage en découpage. Niet alles wat de documentairemaker filme, wordt weergegeven en niet alles in de volgorde van het filmen. De maker brengt zelf een structuur, een verhaal in aan. Sommigen gaan daar zeer ver in en maken hoogst persoonlijke evokaties, zoals Jean Vigo's *A propos de Nice*, terwijl anderen, waaronder Flaherty, de illusie koesteren de realiteit ongemiddeld weer te geven. In beide gevallen is er echter sprake van een subjectieve interventie van een maker.

Het documentaire

Een cineast herschikt de beelden. Een documentaire over Beiroet in februari kan beelden tonen die in werkelijkheid in januari werden geschoten. De werkelijkheid is hier het produkt van een creatie. En dat kan nog verder gaan. Er zijn voorbeelden waarbij een documentaire gebruik maakt van fiktionele en geënceneerde beelden uit speelfilms.

Men dient deze films daarom niet als een vervalsing te zien. Het is echter duidelijk dat wat ze tonen niet de realiteit zelf is, maar hoogstens een bewerking of een interpretatie daarvan. Een eerste antwoord op de vraag "Wat is een documentaire" luidt dan dat het die film is waarvan de maker de *intentie* had een documentaire te maken. Onmiddellijk stelt zich echter een probleem: wat bijvoorbeeld met een film gemaakt tijdens de oorlog door een Duitse cineast die zelf meende de grandeur en de opmars van het nazisme in alle (heerlijkheid) weer te geven, maar waarvan het nu onmiddellijk duidelijk is dat het om propaganda gaat. Bovendien is er een paradox: terwijl de theoretici problemen maken over een definitie herkent elke kijker een documentaire als hij er een ziet. Ook deze vaststelling zorgt voor problemen: er zijn kijkers die een speelfilm, die de vormkenmerken van de documentaire vertoont, voor waar aanzien en er zijn voorbeelden van propaganda-films die vermoed waren als documentaire. Het tweede antwoord op de hoger gestelde vraag luidt dan ook dat datgene een documentaire is, wat als zodanig geperceerd wordt, een opvatting die geen verband zal hebben in dit postmoderne tijdperk.

Kongo

De idee is dat men beelden vanuit verschillende oogpunten kan bestuderen. De documentaire wordt dan niet zozeer een filmgenre als wel een wijze om naar film te kijken. Daarom beweren de organisatoren in de programmabrochure dat het beter is in plaats van de documentaire film te spreken van *het documentaire*, iets wat zich veelvaker in het hoofd van de kijker, onderzoeker, cineast enzovoort afspeelt.

Wat opviel was het gemak en de vanzelfsprekendheid waarmee verschillende sprekers de link legden tussen documentaire en propaganda. Historikus Bert Hogenkamp zocht de oorzaak hiervoor in het feit dat beide genres in het verleden een beroep moesten doen op een bepaald alternatief circuit, omdat ze nauwelijks toegang hadden tot de bioskoop. Toch kan dit niet de enige verklaring zijn. Het feit dat elke film een *kontekst* heeft, verklaart deze band wellicht voor bijvoorbeeld een informatieve

Kongofilm die achteraf een duidelijke ideologie blijkt uit te stralen, maar niet voor een aperte, maar als documentaire vermomde, propaganda-film. Ongetwijfeld heeft men het niet over deze laatste films als men propaganda tot de documentaire rekent, maar het onderscheid wordt niet vaak en niet uitdrukkelijk genoeg gemaakt.

Grierson

Het colloquium mondde vrij onverwacht uit in een groot-huldebetoon aan John Grierson. Een aantal sprekers week zelfs in mindere of meerdere mate af van de voorbereide tekst om iets te zeggen over deze Schot die aan de wieg stond van de Engelse documentaire en een wereldwijde invloed uitoefende. Grierson achtte de overheid zeer belangrijk. Zij diende ervoor te zorgen dat de burger opgevoed werd tot een volwaardig participerende en mondig lid van een democratische samenleving. Het, door de staat te financieren, medium film was daarvoor het belangrijkste hulpmiddel. Volgens de Amerikaan Lipman kan de doorsnee man dit burgerschap echter intellectueel niet aan. Hij heeft een gebrek aan kennis en kan niet eens politieke verkiezingen op een rationele basis. Volgens een van de sprekers, Robert Drew, zou Grierson daar tegenover plaatsen dat Jan-met-de-pet wel een gemeenschappelijke *ervaring* kan verwerven die als basis kan dienen om keuzes te maken, een ervaring die geleverd wordt door de film. Aan één voorwaarde om dat te bereiken is onderwerpen voldaan. Door Grierson moesten op alle kruispunten filmzalen komen om de mensen de gelegenheid tot kijken te bieden. Volgens Drew is de werkelijkheid nog mooier geworden: in elke huiskamer staat tegenwoordig een televisietoestel dat inderdaad voor een (erg homogene) gemeenschappelijke ervaring zorgt. Of die televisie de mensen echter tot goede en mondigde democraten opvoedt, is nog een andere vraag.

Jan Van den Bulck

Verdamme

Op donderdag 19 november organiseert damklub Hageland een simultaanwedstrijd m.m.v. Danny en Frans Verschuere. Deze laatste is vice-wereldkampioen korrespondentiedammen. De wedstrijd is zowel voor beginners als voor gevorderde spelers en gaat door in de Bar van Campus Irena, IJzermolenstraat 24, Heverlee, vanaf 19 u. Daar gaat ook de wekelijkse damklubavond door. Meer inlichtingen bij Jos Celis (tel. 63.26.06) of bij Werner Joosten (Vital Decosterstraat 51). Tot dam!

Over de kleur van de truitjes

Europese poëzie in de lift

U bent er misschien wel al honderd keer voorbijgelopen, zonder ook maar even te vermoeden welke schatten ter verheffing van de ziel het herbergt. Of wist u al vanaf uw eerste week in eerste kan waarvoor Blijde Inkomststraat 9 staat? We betwijfelen het ten zeerste temeer daar wij het ook niet wisten. De Europese Poëziebibliotheek is niet meteen de drukst bezochte plek in Leuven te noemen, al worden daar al bijna tien jaar lang gedichten op elkaar gestapeld. Misschien daarom precies. Deze week voltrekt zich voor de negende keer het Europees Poëziefestival, een initiatief van de overkoepelende Europese Vereniging ter Bevordering van de Poëzie. Veto sprak met haar sekretaris-generaal Eugène Van Itterbeek.

Veto: Niemand zou vermoeden dat dit huis een heuse bibliotheek herbergt. Komen hier eigenlijk wel mensen over de vloer?

Van Itterbeek: «Ons probleem is dat het een wetenschappelijke bibliotheek is. Het dekreet op de bibliotheken hanteert strenge normen: wij zijn experimenteel, met als gevolg dat we personeel, verwarming, verlichting zelf moeten financieren. We hebben een aanvraag ingediend bij de Hoge Raad voor het Bibliotheekwezen wat impliceert dat we honderd-duizenden Belgische franken achter ons zouden moeten hebben, maar dat is niet zo. Als zuiver wetenschappelijke bibliotheek bestaan we tien jaar en zo hebben we ons bestaansrecht verworven.»

«Wat het publiek betreft zien we hier leraars, regenten en studenten. Per jaar krijgen we zo'n paar honderd mensen over de vloer. Vooral Nederlandse, Duitse, Engelse en Portugese werken worden geraadpleegd. Na de festivalweek krijgen we telkens een hoogtepunt, ondanks het feit dat er in Vlaanderen maar een paar duizend poëzielezers zijn.»

Veto: Een aanwijzing voor de marginaliteit waarin de poëzie verkeert?

Van Itterbeek: «Inderdaad. Slechts 1,8 tot 1,9 procent van de totale boekenproductie is poëzie, en daartoe behoren dan nog de klassieken zoals Hooft en Victor Hugo. Uitgeverij Orion bijvoorbeeld gaf uit op tweehonderd exemplaren. Als je dat dan vermenigvuldigt met het sociologische cijfer drie kom je op een aantal van zeshonderd lezers. Dat is bitter weinig. We hebben wel enkele dichters zoals Paul Snoek en Herman de Coninck, die een lezersgroep rond zich opgebouwd hebben. In die zin is poëzie een toetssteen voor wat er aan de hand is op het humanistische vlak van de samenleving. In het algemeen constateren wij

een commercialisering en verzakelijking van de traditionele waarden. Voor de dichter is het zo dat zijn taal niet meer overkomt. Elke communicatie ontbreekt. De waarden die in hem leven kan hij niet vertolken, zijn niet meer waarneembaar.»

«Dichters hebben niet meer hetzelfde gezag als vroeger. De poëzie van Guido Gezelle en Victor Hugo, die werd nog gelezen. Zelfs Eliot en Brecht, voor de Tweede Wereldoorlog. Zo kun je ook vragen stellen bij de rol van de dichter in de maatschappij. Moet de dichter zijn taal richten? De romantikus zou zeggen: nee, waarden zijn vrij, ik sta boven de maatschappij. Of moeten we realistisch zijn en de taal van de eeuw spreken? Dat is een kwestie van intellectuele strategie. De dichter moet toch door een minimum aantal mensen bevestigd kunnen worden. Hij is een sociaal wezen, als een ander.»

Veto: Op 17 november begint het negende Europees Poëziefestival met als thema 'De dichter en zijn lezer'. Komt daar dat sociale aspect aan bod?

Van Itterbeek: «Als organisatie kunnen wij de dichter geen strategie opdringen. Geen enkele instantie kan dat want dan raken wij in Sovjet-toestanden. Vertrekend vanuit de pluralistische democratische maatschappij zien wij het festival als een forum. Het zou tot nadaken moeten stemmen en ieder trekt dan voor zich zelf de conclusie.»

«Het aflijnen van de situatie is wel belangrijk. Er is vastgesteld dat er in Europa twee soorten van schriften bestaan. Tot de gesloten schrijftuur behoren schrijvers als Maurice Gilliams. Herman de Coninck gaat de andere kant op, en Hugo Claus zweeft ergens tussenin. Claus is dus niet representatief voor Vlaanderen. Wij geven hem uit in het Frans en het Nederlands, maar zien dan dat dat overroepen is, sterk overroepen. Kwa uitstraling als dichter. Ook kor meerciel, en nu spreek ik als uitgever.»

«Afrikaanse auteurs behoren bijna allemaal tot de open schrijftuur, gebaseerd op hun tradities. Dientengevolge kunnen zij beschouwd worden als woordvoerdere van hun land, bijvoorbeeld de Nobelprijs die vorig jaar naar Wole Soyinka ging. Dat is een erkenning vanuit Afrika, vanuit het zwarte ras.»

Veto: De optredende dichters worden volgens bepaalde criteria geselecteerd. Hoe gaan jullie daarbij te werk?

Van Itterbeek: «Wij selecteren onder andere in functie van het subthema 'Poëzie en School'. Nu zijn het dichters waarvan we zeker zijn dat ze worden gelezen door de jeugd, bijvoorbeeld een Charpentreau en een Marc Alyn. Die skoren de hoogste leescijfers in Frankrijk. Criteria zijn ook de opname van hun gedichten in bloemlezingen, de erkenning door scholen... Alyn heeft bovendien de Franse staatsprijs voor poëzie gekregen. Je zou je de vraag kunnen

stellen: zijn dat criteria? Maar welke zijn er anders?»

Veto: Welke bekendheid genieten de bibliotheek en het festival in Vlaanderen en Europa?

Van Itterbeek: «In Europa zijn we de enige vereniging die werkt naar dit model. Er bestaat nog Poetry International in Rotterdam en het Struga-initiatief in Joegoslavië. Dat is een wereldkongres met de nadruk op Midden-Europa.»

«Wij van onze kant hebben een specifiek Europees profiel. Momenteel zijn er 21 Europese landen bij het festival betrokken. Wat het publiek betreft komt zestig tot zeventig procent uit Vlaanderen en Nederland, twintig tot dertig procent is Franstalig, en de resterende tien procent zakt uit één of ander Europees land voor een week naar België af.»

«Wat het Vlaamse publiek betreft: we werken samen met de universiteit. Er komen dus ook studenten op het festival af. In die zin organiseren wij dit jaar ook het concert. Zo spreken wij ook een ander publiek aan. We hebben ook geprobeerd om met andere poëzieverenigingen samen te werken, onder andere met het Gentse Poëziecentrum, maar dat ging niet zoals met voetbalploegen: die zijn niet bij elkaar te brengen. Fusies zijn heel moeilijke dingen. Men begint te discussiëren over de kleur van de truitjes.»

Veto: Hier organiseert ook Leuven Litterair jellikaardige evenementen. Komen jullie niet in mekaar vaarwater terecht?

Van Itterbeek: «Die twee initiatieven zijn niet te vergelijken. Leuven Litterair is zuiver Vlaams en het behelst één enkel evenement, tegenover bij ons zijn er de



INGEBONDEN STAAT NETJES

Een inbindsysteem is geen passe-partout. Zoals er verschillende soorten werken zijn, heb je ook diverse vormen van inbinden. In Acco-kopiedienst kan je kiezen uit vijf verschillende inbindsystemen:

Unibind, Bind-o-matic, Binda, Paper-back en inringen.

Wil je je werk in de juiste vorm, loop dan maar eens even langs, wij geven je graag wat meer informatie. Daar zijn we nu eenmaal een studentenkoopoperatief voor.

acco KOPIEDIENST

Advertentie

bibliotheek, de uitgaven, het tijdschrift *Pi*, en het festival tenslotte als manifestatie.»

Veto: Een laatste vraagje: zit poëzie in de lift?

Van Itterbeek: «Jazeker. Door de huidige maatschappelijke crisis en de onzekere wereld rondom ons is er een groeiende behoefte aan gefundeerde gevoelswaarden. We krijgen hier heel wat

werkløze jonge dichters over de vloer die zich vanuit hun eigen noodsituatie in hun werk vragen stellen rond de maatschappij.»

Lut De Boel
Johan Reyniers

Alle verdere informatie kan verkregen worden op het sekretariaat, Blijde Inkomststraat 9.

Interview Droste

vervolg van p. 1

rationaliteit. Er spelen ook emotionele en opvoedkundige factoren een rol. Dat betekent dus dat het denken van ieder mens toch een individuele kant heeft. Ten tweede: het "information processing" van de computer moet altijd van buitenaf in beweging gezet worden. Het denken van de mens beweegt zichzelf. Extremer gesteld: *een mens denkt niet, maar wordt gedacht*, want dat denken draagt in zich ook de mogelijkheid om het denken in beweging te zetten. De concepten die in het hoofd geborgen liggen, zijn niet alleen een soort representaties, maar ze dragen in zich ook een mogelijkheid om beweging te geven aan andere dingen, om zichzelf als het ware in beweging te zetten. Dat is niet als bepaalde emoties die je hebt: als je verliefd bent, dan kan die verliefdheid ineens weer plots wakker schieten. Wat gebeurt er dan? Die emotionele circuits zijn dan zo fel geladen, dat ze te pas en te onpas oplichten. Dat kan een computer helemaal niet. Bij een computer moet er steeds iemand zijn, die een knopje indrukt. Maar in een droom bijvoorbeeld zeg je niet: nu ga ik eens dromen over de poes van de buren. Die poes van de buren is blijkbaar belangrijk genoeg om een rol te spelen in je dromen. Zo wil ik ook heel extreem stellen: een mens denkt *nooit* bij zichzelf: nu ga ik eens over dit of dat denken. Ik denk dat er altijd stimuli zijn van buitenuit of van binnenuit. Maar als je zegt: de mens denkt, dan ga je je onmiddellijk afvragen: wie denkt er dan zijn denken en dan kom je in de narigheid terecht. Je denkt je denken niet, het denken voltrekt zich aan je.»

Turing-machine

Veto: Er bestaan wel zogenaamde expertsystemen, die informatie kunnen opnemen uit de werkelijkheid en die informatie zelf kunnen manipuleren. Kan je dat ook niet 'redeneren' noemen?

Droste: «Mijn probleem is dat ik in dat soort systemen weinig hypotesevorming vind. Er kunnen wel perfecte representaties ontstaan maar het zijn allemaal representaties die van tevoren voorzien geweest zijn door de mens, ook in die expertsystemen. Dat wil zeggen dat ze niet prefiguren maar na- of postfiguren. Daarbij doen ze wel heel belangrijke dingen, zelfs zo belangrijke dingen dat je zegt: ja maar, het lijkt er toch wel op dat ze een aantal zeer intelligente dingen kunnen doen. Dat is onmiskenbaar waar, maar verder kunnen ze toch niet wat wij kunnen: bijvoorbeeld een gesprek voeren. Dat zal in der eeuwigheid niet mogelijk zijn.»

Veto: Maar hebt u daar argumenten voor?

Droste: «Ja, om te beginnen hebben ze geen emotionele stimuli. Ze kunnen zichzelf ook niet in beweging zetten. Ze hebben de "processing mechanisms" niet in zich die zichzelf in beweging zetten omdat ze feller branden dan andere dingen. Je zou het misschien ook zo kunnen zeggen: in die computer opereert alles op elektrische wijze maar ieder contactje heeft precies hetzelfde voltage als ieder ander contactje. Wij opereren ook wel met een bepaalde code die op elektrische signalen berust, maar bij ons kunnen sommige dingen veel feller branden dan andere. Dat betekent dus ten eerste dat je daardoor een keuze gaat doen, die individueel is. Ten tweede is het zo dat wij ook keuzes kunnen maken die *niet* op logische patronen berusten. Juist die keuzes, die laterale sprongen, die bepalen de allerhoogste vorm van denken, die we creatief of wetenschappelijk denken noemen. Op het ogenblik is men "parallel-computers" aan het ontwikkelen, die niet één programma maar een hele reeks programma's naast elkaar ontwikkelen. Dat betekent dat je kunt *simuleren* dat er lateraal gedacht wordt. Maar ook hier worden weer op *logische wijze* laterale

koppelingen gemaakt. Dat is wat anders dan de sprongwijze verbanden die wij maken, waardoor we tijdens een uitleg over de absolute regelmaat van de verkeersregels zeggen: "Wacht, ik zal je een voorbeeld geven van een olifant in het oerwoud," en zo iets kan nog verhelderend zijn ook. Dat soort mogelijkheden is absoluut niet gegeven in een computer, tenzij je het van tevoren erin stopt, maar dan is het weer geen creatieve daad, dan is het weer een logische koppeling.»

«Een mens kan bijvoorbeeld meedelen en zeggen: "Wat je nu zegt, klopt niet". Dat betekent dus dat je niet passief opneemt, maar dat je tegenmodellen aan het maken bent. Dat kun je van een computer niet verwachten. Ik heb een zeer hoge pet op van computers, maar ik zie te allen als verlegstukken van de menselijke activiteit.»

«Ik heb er bezwaar tegen de mens voor te stellen als een-uit-vlees-en-bloed gevormde-computer die denkt op de wijze waarop de Turing-machine denkt. Dat laat een aantal aspecten onverklaard en die aspecten zijn juist van eminent belang: bijvoorbeeld al die gekke vergelijkingen, die beeldspraak die de mens kan maken. Laat ik het maar eens extreem stellen: religie had nooit uitgedacht kunnen worden door een computer, maar kan wel uitgedacht worden door de taal-denkende mens.»

Didier Wijnants
Carla Rosseels

Flip Droste, *Voor de spiegel van het denken*, Universitaire Pers, 1987. Donderdag 19 november om 19.00 uur brengt Professor Droste in de Grote Aula het tweede deel van zijn Universitaire Conferentie.

Teater

't Stuc zoekt acteurs en actrices voor nieuwe teaterproductie Judith in regie van Hilde Wils. Meer info op 't Stuc bij Peter De Jonge. Tel. 23.67.73.

EUROPESE POËZIE
IN DE LIFT!



Alexander Grouchko: Sovjetrus In Moskou zat het vol met breakdancers

“Heeft u een partijkaart?”, vroegen we hem. “Ja”, antwoordde hij, “ik ben een kommunist.” Alexander Grouchko, tweede sekretaris van de Sovjetrussische ambassade in Brussel, is Moskoviet van origine. Over zichzelf wil hij niet zoveel kwijt. Hij komt uit intellectuele kringen, zijn moeder is arts en zijn vader houdt zich bezig met geschiedenis, maar hij is geen beroemdheid. Na gestudeerd te hebben aan het Instituut voor Internationale Betrekkingen in zijn vaderland, werkte Alexander Grouchko drie jaar als stagiair bij onze bovenburen. Daarop volgde een periode van bijna zes jaar op het Ministerie van Buitenlandse Zaken, en momenteel is hij aan zijn tweede jaar in België toe. Misschien wordt hij ooit wel zelf ambassadeur, maar als we naar de toekomst peilen heeft hij het in de eerste plaats over zijn grote liefde, zijn kleine jongetje dat op 20 oktober 1 jaar geworden is.

Dat hij in een veiliger wereld dan nu moge opgroeien, wenste de inkomende Sovjet-diplomaat. Overigens konden we op geen enkel ogenblik uitmaken of hij nu komedie speelde of in alle éérlijkheid bekende dat het nakende vredesakkoord tussen de VS en de Sovjetunie de vervulling was van een jeugdige hartewens.

Veto: Staat u aan iedereen die er om vraagt een interview toe?

Grouchko: (lacht) «Er komen niet zoveel aanvragen voor interviews. Het is onvoorstelbaar dat al onze diplomaten hier elke dag een interview zouden zitten geven. Het diplomatieke werk eist een zekere... niet geheimzinnigheid, maar geslotenheid en discretie. Bovendien hebben onze vrienden van Radio Moskou al veel vragen beantwoord.»

Landbouw-Amerika

Veto: Blijken de vragen die toen gesteld werden, hebben de Vlamingen een heel stereotiep beeld van de Sovjetunie. Hebben de Sovjetburgers een even vertekend beeld van het Westen?

Grouchko: «Dat weet ik niet. Misschien... (twijfelt) Onze mensen zijn opgevoed met een aantal belangrijke werken over de het Westen en wij spreken graag over het Landbouw-Amerika. Vraag mij niet waarom, en over het Eén Verdiepings-Amerika.»
«Bij mij bestaan er geen stereotiepe beelden, en bovendien ben ik een professioneel diplomaat. Misschien bestaan er stereotiepe beelden in de dorpen van Siberië, maar op het diplomatieke vlak zijn ze uitgesloten.»

Veto: Hoe staat de Sovjetunie tegenover de Europese vredesbeweging? Denkt u dat ze veel invloed heeft op de onderhandelingen in Genève?

Grouchko: «Die vraag valt moeilijk te beantwoorden. Wij zijn er van overtuigd dat het element 'publieke opinie' essentieel is voor de analyse van de toestand in de wereld. Bij het uittekenen van onze politiek proberen wij rekening te houden met de tendenzen die leven in alle lagen van de maatschappij, in het Westen zowel als in het Oosten.»

«Dat de raketten weg moeten, beantwoordt aan de belangen van alle mensen, niet alleen die van de vredesbewegingen. De nieuwe Sovjet-filosofie omtrent buitenlandse zaken gaat er van uit dat er momenteel geen gezond alternatief bestaat voor vreedzame coëxistentie op een zeer laag niveau van conventionele wapenning, waarbij het onmogelijk wordt de tegenpartij aan te vallen.»
«Vanzelfsprekend moeten er daarnaast ook nieuwe, vertrouwenswekkende maatregelen komen. De problematiek alleen vanuit militair oogpunt benaderen, zal niet veel resultaten opleveren. Daarom tonen wij een politieke wil tot samenwerking op allerlei gebieden, van economie tot cultuur.»

Gorbatsjov

Veto: Hoeveel heeft die 'nieuwe' wil met de persoon van Gorbatsjov te maken?

Grouchko: «Hm... Ik zal proberen die vraag van de andere kant te beantwoorden!»

«Ik heb de indruk dat jullie in het Westen denken dat met de komst van Gorbatsjov alles veranderd is in de Sovjetunie. Dat is niet juist. Ik denk dat Gorbatsjov gewoon de dominerende

tendenzen in de USSR, in de partij, in de top van de partij en in alle lagen van de bevolking, weerspiegelt. Er moesten veranderingen komen op allerlei vlakken. Je kan je onmogelijk voorstellen dat één persoon in de geschiedenis oplossingen kan aanbrengen, als daar geen brede consensus over bestaat.»

Veto: Vindt u dat Gorbatsjov ver genoeg gaat?

Grouchko: «Euh... Er zijn grenzen aan de perestroika. Ik denk dat perestroika een permanent proces van vernieuwing van onze maatschappij moet zijn. Als de situatie in het land verandert, dan moeten er nieuwe aanpassingen komen.»

«Wij spreken niet over perestroika in termen die de richting van het kapitalisme uitgaan. Het is een proces dat moet leiden tot méér socialisme.»

Veto: Wat bedoelt u daar mee? Er wordt bijvoorbeeld gesproken over 'zelfverantwoordelijkheid voor winst of verlies in een bedrijf'?

Grouchko: «Maar, winst en verlies zijn geen kapitalistische termen! Ik denk dat de basis-principes van het socialisme bewaard zullen blijven: gemeenschappelijke eigendom van de produktie-middelen en de regel dat er nooit exploitatie mag komen van de ene mens door de andere.»

Veto: Klopt de indruk dat de glasnost, het begrip dat oorspronkelijk de meeste aandacht kreeg, nu meer en meer naar de achtergrond wordt geschoven ten voordele van dat andere, iets minder spektakulair ogende begrip perestroika?

Grouchko: «Perestroika en glasnost zijn twee kanten van één ontwikkeling. De beste waarborg voor de hervormingen is glasnost: meer democratie. De bevolking moet meer controle en inspraak krijgen in het bepalen van richtlijnen voor onze leiders.»

Tandpasta

Veto: De Sovjetburgers zullen nu na het afspelen van hun dagtaak kleine initiatieven mogen ontplooiën, om eventueel iets bij te verdienen. Is het de bedoeling om met die wet op de individuele arbeidsactiviteit de zwarte markt wit te wassen?

Grouchko: «Nee. Binnen het socialistische systeem blijft het zeer moeilijk om alles te plannen. Waar moeten er naalden zijn, waar is er tandpasta nodig? Waar hebben ze broeken van doen, en waar jeans?»

«De zwarte markt ontstond meestal als gevolg van tekortkomingen in het plan of door de nalatigheid van bedrijven. Met de bevordering van de individuele arbeid willen wij die gaten vullen.»

Veto: In de Komsomolskaia Pravda staat het geval beschreven van iemand

die metro-plannetjes verkocht waarop hij de grote warenhuizen van Moskou had aangeduid. Hij verkocht die tegen één roebel per stuk (een maandloon bedraagt ongeveer 30 roebel) en à ratio van 1000 plannetjes per dag maakte hij enorme winsten. Schept dat geen problemen?

Grouchko: «Dat is een concreet voorbeeld. Maar die nieuwe regeling vormt inderdaad een probleem, waar verschillende oplossingen voor mogelijk zijn. We kunnen de initiatiefnemers belastingen laten betalen. Daarnaast kunnen we de beste ervaringen en ideeën laten overnemen door de staatsbedrijven. Een Moskoue drukkerij kan op enkele nachten gemakkelijk miljoenen van die plannetjes drukken, en dan zal onze vriend werkloos worden.»

«De zwarte markt op een administratieve manier aanpakken levert niet veel resultaten op, er moet een economische oplossing voor komen. Aan de andere kant mag er geen te grote kloof ontstaan tussen de verrichte arbeid en het loon. Ook bij de individuele arbeid moeten socialistische principes blijven gelden.»

Label

Veto: Smoot u het nieuwe initiatief niet in de kiem?

Grouchko: «De individuele arbeid levert op een paar terreinen zeer goede resultaten op: in de autoservice, het maken van kledij op maat, en het voeren van kleine taxibedrijven. De mensen verdienen niet zó veel, maar toch voldoende opdat het interessant zou blijven. Het evenwicht is al gevonden.»

«In de zuidelijke steden wilden de mensen graag witbrood kopen. Duitzenden individuele bakkers zijn daar gevestigd, maar in het begin moesten ze voor die toelating een veel te hoge prijs betalen om nog rond te kunnen komen. Nu die som gehalveerd is, kunnen ze winst maken.»

«Het systeem moet labeli blijven. De plaatselijke autoriteiten moeten zeer snel kunnen tussenkomen als dat nodig is.»

Veto: Lenin heeft in de jaren 20 een gelijkwaardig initiatief van opgedreven privé-inbreng ondernomen: de zogenaamde Nieuwe Economische Politiek (NEP). Dat experiment is onder Stalin voor een zeer groot aantal mensen fataal afgelopen. Ze zijn fanatiek vervolgd. Denkt u niet dat de mensen nu een beetje bevreesd zullen zijn?

Grouchko: «Nee. Trouwens, die vervolging was niet het gevolg van de NEP. Ik denk dat er in de gedachten van de mensen geen enkele parallel bestaat met die periode. We hebben die Nieuwe Economische Periode wel aandachtig bestudeerd. Sommige economen zeggen dat er een fout gemaakt is in die zin dat Lenin dacht dat de private elementen in onze socialistische maatschappij vanzelf zouden verdwijnen, naarmate de staatsbedrijven beter zouden gaan draaien.»

«Wij willen een systeem vormen waarin de objectieve economische wetten doorslaggevend zijn voor de ontwikkeling van de Sovjet-economie. Daarvoor moet de vrijheid van de bedrijven gewaarborgd worden. Ze krijgen het recht om rechtstreeks handel met elkaar te drijven, zonder daarbij eerst langs de staat om te moeten. Ze mogen zelf hun produktie-kwota bepalen, en een zeer belangrijk deel van de financiële middelen zal binnen het bedrijf mogen blijven.»

Kleuterscholen

Grouchko: «De arbeiders zullen zelf hun besissen welk deel van die middelen zal besteed worden aan verhoging van het salaris, het bouwen van nieuwe scholen, kleuterscholen, enzovoort, en welk deel moet gaan naar de vernieuwing van installaties.»

Veto: Wat zullen de reacties zijn als Gorbatsjov zegt dat de prijzen omhoog moeten?

Grouchko: «Bepaalde takken van de Sovjet-economie worden sterk gesubsidieerd: het transport en de landbouw, bijvoorbeeld. Onze ekonomen denken dat het nodig is de prijzen een beetje reëler te maken. Soms hebben de prijzen immers niets meer gemeen met de verrichte arbeid. Van rechtstreekse han-

STUDENTEN JOB

VANAF MORGEN:
EEN TOFFE JOB!
EN NOG GOED
BETAALD OOK?
DAT KAN!

Waar u studeert en met een zelf te bepalen uurrooster. OFUP staat voor de studentenorganisatie. OFUP promoveert de voorname titels van de Belgische pers tegen sterk verminderde tarieven.

Bezoek Marc Dullaert
Tiensevest 188
(tussen 18 u en 20 u)
of bel ons nu vandaag:
02/242 28 54

Avertentie

del tussen bedrijven kan op die manier geen sprake zijn. Aan de andere kant heeft Gorbatsjov in Leningrad gezegd dat de huidige regeringspolitiek in principe gericht is op het verhogen van de levensstandaard. Ik denk dat de prijsstijgingen gepaard zullen gaan met een verhoging van de pensioenen en salarissen.»

Veto: De grondwet van 77 beloofde dat het volk rechtstreeks inspraak zou krijgen. Nu, 10 jaar later, spreekt de wet nog slechts van 'advies'. Hoe verklaart u die discrepantie?

Grouchko: «Euh... Ik ben niet bereid om daar op dit ogenblik over te praten. Ik zou die problematiek eerst nader moeten bekijken.»

«Op dit ogenblik bestaat er een zeer goed ontwikkeld systeem van raadpleging. Ieder wetsvoorstel wordt vooraf gepubliceerd. Daarop kunnen dan, via briefjes, kranten, en arbeidersraden, honderdduizenden diverse adviezen worden ingebracht. Desnoods gebeuren er zulke drastische ingrepen dat het originele voorstel onherkenbaar wordt.»

«De wet wordt aan het eind van dat proces goedgekeurd door de Opperste Sovjet. Dat zijn mensen die verkozen zijn. Ik kan me niet voorstellen hoe de mensen zelf zouden kunnen stemmen over, bijvoorbeeld, de nieuwe Wet op de Staatsondernemingen, want elke mens heeft tenslotte zijn eigen gedachten. Er bestond ook geen absolute noodzaak om er over te stemmen. Het was duidelijk dat de mensen er voor waren.»

Doodgezegen

Veto: De Sovjetunie maakt soms hele rare sprongen wat haar opvattingen betreft. De privé-inbreng die tot over een paar jaar taboe was, wordt nu met de grote trom terug binnen gehaald. En ook in de geschiedschrijving worden meer dan eens figuren opgevist nadat ze eerst jarenlang doodgezegen waren. Op die manier moet u vaak voor verrassingen zijn komen te staan?

Grouchko: «Ja, soms zijn er verrassingen. Ik kwam onlangs in Moskou na een jaar afwezigheid, en in de oude stad zat het vol met schilders en breakdancers!»

«De hervormingen gaan echter in de richting van wat de mensen al lang hadden gedacht en verwacht. Daarom zijn de meeste mensen niet verrast, tenzij door het spektakulaire tempo waaraan de veranderingen worden doorgevoerd.»

«Op het ogenblik proberen wij onze geschiedenis zonder vooroordelen te bekijken, en de inbreng van bepaalde personen, zoals Trotsky en Bocharin, opnieuw en objectief te analyseren.»

«Ik denk dat er inderdaad een pluralistische kijk moet zijn op de geschiedenis. Maar je kan onmogelijk zeggen: dat is goede geschiedenis en dat is slechte. Het is normaal dat de geschiedenis 20 jaar geleden op een ander manier werd bekeken, net zoals de visie anders was in de tijd van Stalin.»

Lode Desmet
Geert Coene
met dank aan
mevrouw Katlijn Malfliet

Vooralsnog

Overheden hebben doorgaans niet zoveel inspiratie: ze apen mekaar dan maar na. Neem nu het College van Bestuur van de universiteit van Amsterdam. Enkele weken geleden konden we u nog melden dat het universiteitsblad Folia haar subsidies plots gehalveerd ziet, en nu heeft de universitaire overheid een tuchtaamregel opgelegd aan haar personeel: "Zeer tot onze spijt hebben wij bij herhaling moeten constateren, dat publicaties in Folia en andere persorganen gegevens en gedachten omtrent de universiteit en het universitaire beleid bevatten die (vooral)snog van vertrouwelijke aard dienen te zijn en die (vooral)snog niet voor dergelijke publicaties zijn bestemd. Door deze (voortijdige) publicaties kan het belang van de universiteit, onderdelen daarvan of anderen worden geschaad." Aldus het College van Bestuur.

Gevolg: een zwijgplicht van de ambtenaren van de universiteit, op straffe van ontslag. Het bericht dat (vooral)snog niet mocht bekend raken en dat (vooral)snog vertrouwelijk diende te blijven, maar dat (voortijdig) in Folia verscheen was: de universiteit van Amsterdam heeft een tekort van 45 miljoen gulden, dat is 15 miljoen gulden meer dan ze (vooral)snog officieel verkondigt.

Seksueel geweld

Op 9 november maakte De Standaard melding van een nieuw wetsvoorstel in West-Duitsland. Na jarenlange druk van de feministen wil de Westduitse regering ook seksueel geweld binnen het huwelijk strafbaar maken. Daarmee wordt deze vorm van geweld gelijkgesteld met seksueel geweld buiten het huwelijk. Er is echter nog één minuscule verschil: seksueel geweld buiten het huwelijk levert je twee jaar minimumstraf op, terwijl seksueel geweld binnen het huwelijk slechts goed is voor één jaar straf. Nu moet je al buitenshuis gaan om serieus genomen te worden.

Oriëntalistiek

Het monitaaraat van de fakulteit Letteren en Wijsbegeerte publiceerde onlangs haar eerste "Mededelingen van het Monitoraat". Daaruit blijkt dat er dit jaar weer honderd studenten minder ingeschreven zijn dan vorig jaar. In vergelijking met 1984 daalde het studentenaantal van 805 naar 519. Opvallend is wel de stijging van het aantal studenten in de richting Oriëntalistiek: 57 studenten in 1984 tegenover 120 studenten in 1987. Het voorbeeld van de Chinezen werpt vruchten af.

Van Appel tot Atoom Lunapark voor Intellectuelen

Tot 6 december gaat in de Universiteitshallen een door de KUL en het Davidsfonds georganiseerde tentoonstelling door over 300 jaar moderne natuurkunde. In 1687 verscheen namelijk in Londen de *Philosophiae Naturalis Principia Mathematica*, het hoofdwerk van Newton en tegelijk een syntese van de theorieën van Copernicus, Galilei, Kepler en anderen. Sterk vulgariserend zou je kunnen zeggen dat vanaf dan de moderne wetenschapsmethode gehanteerd werd: theorieën moeten profonderevindelbaar getoetst worden aan de realiteit.

De anonimiteit van de hedendaagse geleerden draagt daar nog toe bij.

Paradox

Zo'n opstelling heeft echter ook een voordeel. Misschien onbedoeld vertelt de expositie op die manier een ander verhaal: dat van de terugkerende onvrede van de geleerde. Het is ironisch dat Newton de wetenschap alleen kon bevrijden uit een voorbijgestreefd wereldbeeld door er tegelijk een nieuwe meester voor te vinden: de dagelijkse praktijk en daarmee de commercie. Het geeft een gevoel van ontzag te weten dat die enkele genieën in staat waren de wereld ingrijpend te veranderen. Nu is dat onmogelijk geworden; de geleerde van vandaag is een loontrekkende geworden die zijn projecten niet meer beheerst. Verdere kennis is nu pas mogelijk als ze op korte termijn rendert.

In de tweede zaal worden andere recente toepassingen getoond. Deze variëren van heel eenvoudig (een pluim en een dobbelsteen vallen even snel in een luchtlede glazen buis) tot de meest geavanceerde (lasers, holografie, scanning tunneling microscoop...).

Om meerdere redenen is dit deel van de tentoonstelling het meest aantrekkelijke. Het toont overzichtelijk op welke domeinen de theorieën van Newton en zijn opvolgers kunnen toegepast worden: eerst en vooral sterrekunde, maar ook optika, mechanica, termodinamica. Het belang van de sterrekunde zal voor veel bezoekers revelender zijn: heel wat 'aardse' problemen zouden moeilijker of zelfs helemaal niet opgelost kunnen worden zonder de kennis die wij hebben van het heelal.

In weerwil van wat de titel doet vermoeden, geeft de tentoonstelling geen evolutie te zien van de 300 jaar die achter ons liggen. Je kan dan ook 2 delen onderscheiden: de pioniers en de huidige praktijk. De museumzaal wordt voor zowat de helft in beslag genomen door vitrines waarin de werken van Newton en anderen voor de hypotetische lezer (want wie gaat dat allemaal lezen?) uitgestald liggen. De andere helft bestaat uit wat je een beetje onerbiedig een Lunapark voor intellectuelen zou kunnen noemen: computers lossen vraagstukken op, vertellen je alles over de zonsverduistering van 1998 of daaromtrent en weten bijvoorbild ook hoe de sterrenhemel er vannacht zal uitzien.

Natuurlijk geeft dat een vertekend beeld. Het was wellicht niet doenbaar een nog grotere tentoonstelling te organiseren waar de evolutie van 300 jaar fysika optimaal zou worden weergegeven. Maar nu lijkt het alsof die enkele geleerde alles bedacht heeft en dat alles wat daarna komt slechts uitwerking is.



Luc Janssens

Nacht van de Reclamevreters

Pretentieloze ontspanning

De Fransman Jean-Marie Boursicot komt voor het derde opeenvolgende jaar een tweetal weken naar België. In zijn koffer steken 6 uur reclamefilmpjes. Filmpjes die hij sinds zijn jeugd verzameld, koestert, oplapt en waaruit hij ieder jaar een nieuwe selectie maakt om ermee naar het publiek te trekken. Dit jaar doet Boursicot ook Leuven aan.

In Frankrijk is J.M. Boursicot een begrip geworden. Al 6 jaar organiseert hij daar, en met groot succes, zijn *Nuits des Publicitaires*. Toen hij ook naar België uitgenodigd werd en zijn initiatief de pers haalde, waren 3 Leuvense studenten het roerend eeren: er zou, koste wat het wil, een Leuvense Nacht van de Reclamevreters komen. Ondanks allerlei praktische moeilijkheden slaagden ze in hun opzet.

Pierre Declerc, één van de Leuvense organisatoren: "Normaal stond Leuven niet op het programma omdat de relatie tussen de Régie Media Belge (RMB) en Studio-exploitant Rastelli niet zo best is. En het is RMB die het gebeuren voor België organiseert."

fiat voor Leuven kregen, gingen ze, op zoek naar een geschikte zaal, nog eens aankloppen bij Rastelli. Te duur, vond deze laatste en over de prijs valt inderdaad wel iets te zeggen: 450 frank, is dat niet wat veel voor een studentepubliek? Declerc: "OK, het is een hoge prijs, maar een concert bijvoorbild, kost meer. Trouwens, het gaat om 6 uur film (4 blokken van anderhalf uur waarna telkens een half uur pauze) en voor de volhouders is er een ontbijt voorzien."

De nacht heeft nu onderdak gevonden in Auditorium Minnepoort, een zaal met een capaciteit van 500 man, wat voor Leuven geen probleem zou mogen zijn. Declerc: "Jammer genoeg is de nationale promotiecampagne heel laag op gang gekomen. Gek eigenlijk, we organiseren iets rond reclame en de reclame daarvoor liet heel wat te wensen

over. Tenslotte drukten de organisatoren ons op het hart dat het bekijken van die duizenden reclamefilmpjes een heerlijke pretentieloze ontspanning is. Gezanik over het medium reclame, over de rolpatronen die in deze filmpjes vaak opgedrongen worden... dat is allemaal naast de kwestie. Een publvor komt gewoon kijken naar de gekke, mooie, originele, onnozele filmpjes van Boursicot... en geniet.

Trui Moerkerke
Claudia Van de Velde

Nacht van de Reclamevreters. Woensdag 18 november vanaf middernacht in Auditorium Minnepoort.

Thomas Sankara

De Anti-Imperialistische Bond (AIB) organiseert een debat rond de figuur van Thomas Sankara. Sankara, de president van Burkina Faso, werd op 15 oktober tijdens een staatsgreep vermoord. Ludo Martens leidt het debat in, er is een video met een toespraak van Sankara en getuigenissen van mensen die onlangs Burkina Faso bezochten. Donderdag 19 november om 20 u in ISOL.

TENTOONSTELLINGEN

Van appel tot atoom: Natuurkunde na Newton, in Universiteitshal, tot 6 december, van 9.00 tot 17.00.

Albertine Eylenbosch: in expositaal L&W, tot 13 november.

Samuel Beckett: foto's van het Ierland van toen illustreren Beckett's literatuur, in Iers College, Damiaanplan. 8, van 17 tot 27 november, van 17.00 tot 21.00 u, ink. gratis.

Amerikaanse kunst na 1945 (privébeziel): in Faculty Club, tot 18 december, 10.00-12.00 uur en 14.30-17.00 uur, ink. gratis.

AGENDA

Samenstelling: Jan Van der Linden

Maandag 16 november

- 18.30 u **FILM** Onder de leden, TV-versie van gelijknamig Nederlands toneelstuk van Shireen Stroker, in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 20.00 u **KONCERT** Argentijnse volksmuziek door Dirk Van Esbroeck en Juan Masondo, in aud. Minnepoort, ink. 150/200, org. CC.
- 20.30 u **FILM** Another Country (Marek Kaniwaska), in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 20.30 u **DEBAT** Het kleine verschil, seksuele differenties geschreven, met o.a. prof. IJsseling, Hemmerrechts, in MSI 00.28, Ravenstr., ink. 50, org. werkgroep Krisis.
- 20.30 u **LITERATUUR** Lilliane Versluys en Renate Dorrestein stellen hun nieuw boek voor, in De Proletaar, Mechelsestr. 72, ink. 50/70, org. Dulle Griet.
- 21.00 u **KONCERT** The Lyres, garage-rock, in 't Stuc, ink. 300/350, org. Stuc.

Dinsdag 17 november

- 10.00 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Opening Europees Poëziefestival en Colloquium "Poëzie en School" (14.00 u), in L&W 8ste verd.
- 19.30 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Ontvangst deelnemers poëziefestival en voorstelling van de poëzie van Ilse Aichinger, in Broekstraat 1.
- 20.00 u **LEZING** Prof. Goudzwager (Amsterdam) over de ekonomie van het genoege: zin of onzin van een nulgroei, in lok. 02.40, Dekenstr. 2, org. WAEK.
- 20.30 u **DANS #3**, Simulacrum Reels, Walk-in door Stephen Petronio (oït nog bij Trisha Brown), in Stadsschouwburg, ink. 80-320, org. Stuc.
- 21.00 u **VIDEO** Desert hearts, rond lesbianisme, in MSI 00.28, Ravenstr. 46, ink. 70, org. Roze drempel.

Woensdag 18 november

- 14.00 u **KWISTAX-RACES** met deelname van tal van sportvedetten, op het Hogeschoolplein, org. Sportraad.
- 18.30 u **DOKUMENTAIRE** De kont tegen de krib (Agneeth Scherphuis), over aspecten van lesbisch-zijn, in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 19.00 u **LEZING** Prof. Beukema (Utrecht): flexibiliteit voor de werkgever of tijdssovereiniteit voor de werknemer, in lok. IV, Van Evenstr. 2A, org. POLEKAR.
- 20.00 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Nederlandse Poëzieavond met Live-opname 'Het Genootschap', gevolgd door een internationaal luik (met o.a. Patten, Cliff), in Grote Aula, ink. 150/200, org. Ekonomika.
- 20.30 u **FILM** Desert hearts (D. Deitch, 1985), in aud. Vesalius, ink. 80, org. DAF/Dulle Griet.
- 20.30 u **FILM** Cabaret (Bob Fosse, 1972) met o.a. Lisa Minelli, in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 20.30 u **TEATER** Bikini (niet het badpak, maar de bom) door Nieuw West, in 't Stuc, ink. 150/200, org. Stuc.

Donderdag 19 november

- 18.30 u **FILM** Entertaining Mr. Sloane (Douglas Hickox), in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 19.00 u **LEZING** Universitaire conferentie: Voor de spiegel van het denken: een taalkundige visie, door prof. Droste, in Grote Aula, ink. gratis.
- 20.00 u **LEZING** Chris Vandenberghe over de toekomst van de VU en het engagement van de jongeren daarin, in Kleine Aula, ink. 50 (nt-leden), org. VUJO-KUL.
- 20.00 u **DEBAT** Burkina Faso, met Ludo Martens en getuigenissen van mensen die het land onlangs bezochten, in ISOL, org. AIB.
- 20.00 u **INFO** Dia-avond over het Vredeseiland Dapaong in Togo, in Ruelensvest 127, org. Vredeseilanden.
- 20.15 u **VARIETE** De Nieuwe Snaar: La-La, in aud. Minnepoort, org. VVKs.
- 20.30 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Le triomphe de la mort, naar een tekst van Hélino de Froimont, in Gotsche Zaal, Stadhuis, ink. 150/200, org. Romania.
- 20.30 u **FILM** Top hat (M. Sandrich, 1936), in aud. Vesalius, ink. 60/80, org. DAF/CeCoWe.
- 20.30 u **TEATER** Alleen, alleen op de wereld door Nieuw West, vervelend en boeiend tegelijk, in 't Stuc, ink. 150/200, org. Stuc.
- 20.30 u **FILM** My beautiful Laundrette (Stephen Frears), in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.

Vrijdag 20 november

- 09.30 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Start Colloquium "Dichter en Lezer", in Broekstraat 1.
- 18.30 u **FILM** More lives than one (Michael Darlow, 1985), in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 20.15 u **VARIETE** De Nieuwe Snaar: La-La, in aud. Minnepoort, org. VVKs.
- 20.30 u **KWIS** over vrouwen in de wereld (literatuur, kunst...), in Achtenruis, M. Theresiasstr. 119, ink. 50 per deelnemer, org. Dulle Griet.
- 20.30 u **FILM** Lianna (John Sayles, 1982), in Vaartstr. 16, ink. gratis, org. Coutereelstichting.
- 20.30 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Concert door het César Franck-ensemble en poëzierenactants, in Grote Aula.

Zaterdag 21 november

- 20.30 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Poëzieavond van de Leuvense Schrijversaktie, in Vlaamse Leergangen.
- 22.00 u **WEEKENDFILM** Kaos van Paolo en Vittorio Taviani, in 't Stuc, ink. 60/80, org. Stuc.

Zondag 22 november

- 11.00 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** "Gratis Advies", poëzieprogramma rond Ilse Aichinger, in Vlaamse Leergangen, Boekhandelstraat 9, met Jini Brasseur en Angelica Van Isterbeek, ink. 100/150
- 15.00 u **EUROPEES POEZIEFESTIVAL** Reading, in Broekstraat 1

Maandag 23 november

- 23.55 u **O TEMPORA** Tien jaar Stuc: oudejaarsavondluff (geschenkenjes welkom), in Stucbar, org. Stuc.